

Regeringens proposition

1984/85: 112

om bolagsskattesatsen vid 1985 års taxering;

beslutad den 17 januari 1985.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

SVANTE LUNDKVIST

BO HOLMBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring i övergångsbestämmelserna till 1983 års lagstiftning om sänkt bolagsskattesats. Ändringen innebär att aktiebolag med kalenderår som räkenskapsår vid 1985 års taxering får tillämpa skattesatsen 32 % även om bolaget för någon del av sin verksamhet har ett beskattningsår som påbörjats före den 1 januari 1984.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt att övergångsbestämmelserna till lagen (1983: 984) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid 1985 års taxering. Äldre bestämmelser skall *dock* alltjämt tillämpas vid 1985 års taxering i fråga om skattskyldiga som då taxeras för beskattningsår som har påbörjats före den 1 januari 1984.

Föreslagen lydelse

Denna lag¹ träder i kraft den 1 januari 1984 och tillämpas första gången vid 1985 års taxering. Äldre bestämmelser skall alltjämt tillämpas vid 1985 års taxering i fråga om skattskyldiga som då taxeras för beskattningsår som har påbörjats före den 1 januari 1984, *dock ej om det bokslut som ligger till grund för taxeringen avser ett räkenskapsår som har påbörjats efter utgången av år 1983.*

Denna lag² träder i kraft dagen efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling.

¹ 1983: 984.

² 1985: 000.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1985-01-17

Närvarande: statsrådet Lundkvist, ordförande, och statsråden Sigurdsen, Hjelm-Wallén, Andersson, Boström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Holmberg

Proposition om bolagsskattesatsen vid 1985 års taxering

1 Inledning

I december 1983 fattade riksdagen beslut om en sänkning av den statliga skattesatsen för bl.a. aktiebolag från 40 % till 32 %. Vidare begränsades rätten till avdrag för nedskrivning på lager från högst 60 % till högst 50 % av lagervärdet (prop. 1983/84: 64, SkU 14, rskr 98, SFS 1983: 983–984). De nya reglerna gäller i princip fr.o.m. 1985 års taxering.

Jag tar i det följande upp frågan om en ändring av övergångsbestämmelserna till lagstiftningen om sänkt bolagsskattesats.

2 Föredragandens överväganden

För aktiebolagens del innebär 1983 års lagstiftning både en skärpning och en lindring i beskattningen. Begränsningen av lagernedskrivningen motverkades således av den sänkta skattesatsen. Ändringarna syftade till att åstadkomma ett mer stabilt skatteunderlag inom ramen för ett i huvudsak oförändrat skatteuttag.

Övergångsbestämmelserna utformades så att de båda nya reglerna skulle börja tillämpas samtidigt. Detta gäller också fullt ut om beskattningsåret för all verksamhet i företaget överensstämmer med företagets officiella räkenskapsår. De nya reglerna tillämpas då vid 1985 års taxering om räkenskapsåret inletts den 1 januari 1984 (eller senare). Avser 1985 års taxering ett räkenskapsår som inletts tidigare än den 1 januari 1984 tilläm-

pas de ändrade reglerna först vid 1986 års taxering. Denna korrespondens i ikraftträdandet har dock inte gått att upprätthålla i alla situationer.

I den promemoria som låg till grund för de nya reglerna (Ds Fi 1983: 21, Breddat underlag för produktionsfaktorskatter) föreslogs identiska övergångsbestämmelser i fråga om lagernedskrivningen och skattesatsen. I förslagen till lagarna om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370), KL, och lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, SIL, angavs att de nya bestämmelserna skulle tillämpas första gången vid 1985 års taxering men att äldre bestämmelser alltjämt skulle tillämpas i fråga om beskattningsår som påbörjats före ingången av år 1984.

Vid remissbehandlingen påpekades att de föreslagna övergångsbestämmelserna skulle bli svåra att tillämpa. Problemen gällde inte ändringen av nedskrivningsreglerna. Varje förvärvskälla fick här behandlas för sig. Detta innebar att det i undantagsfall kunde bli aktuellt att medge nedskrivning med olika procentsatser i två skilda verksamheter.

Svårigheterna gällde i stället övergångsbestämmelserna till sänkningen av skattesatsen. Beskattning efter 32 % (enligt de nya reglerna) eller 40 % (enligt de äldre reglerna) gjordes här beroende av när beskattningsåret inletts. För ett företag med flera beskattningsår kunde det bli nödvändigt att beskatta en del av den beskattningsbara inkomsten efter 32 % och en del efter 40 %.

I propositionen beaktades remisskritiken (s. 14). Det framhölls att det var klart olämpligt att ett företag med brutet räkenskapsår (avseende t.ex. tiden den 1 maj 1983 – den 30 april 1984) vid 1985 års taxering skulle beskattas efter 40 % för den huvudsakliga verksamheten men efter 32 % för en realisationsvinst som hänförde sig till beskattningsåret den 1 januari – den 31 december 1984. Den lösning som valdes i propositionen innebar att de äldre bestämmelserna skulle tillämpas vid 1985 års taxering på företagets samtliga inkomster såvida taxeringen omfattade ett beskattningsår som påbörjats före den 1 januari 1984. Vid riksdagsbehandlingen berördes inte saken och propositionen antogs i oförändrat skick.

Under hösten 1984 uppmärksammades att övergångsbestämmelserna till ändringen i SIL ibland kunde ge ett oväntat resultat. Typfallet är att företaget har kalenderår som räkenskapsår men samtidigt är delägare i ett handelsbolag med ett räkenskapsår som inletts före den 1 januari 1984. Aktiebolaget kommer då vid 1985 års taxering att beskattas för all inkomst efter 40 %. Däremot gäller de äldre nedskrivningsreglerna (nedskrivning med högst 60 %) endast den i sammanhanget ofta helt betydelselösa delen av verksamheten som bedrivits genom handelsbolaget.

Enligt min mening kan övergångsbestämmelserna i det här beskrivna fallet leda till materiellt otillfredsställande resultat. Det kan framstå som slumpartat om inkomsten vid 1985 års taxering skall beskattas efter 32 eller 40 %. Bestämmelserna bör därför ändras. Skattesatsen 32 % bör få tillämpas så snart företagets *räkenskapsår* enligt bokföringslagen (1976: 125) –

eller motsvarande lagstiftning – inletts den 1 januari 1984 eller senare. Anknytningen till det i skattesammanhang använda begreppet *beskattningsår* bör alltså här tas bort. Någon justering av övergångsbestämmelserna beträffande reglerna för lagernedskrivning bör däremot inte göras.

I sammanhanget vill jag erinra om att riksdagen nyligen fattat beslut om att någon kommunal taxering av juridiska personer inte skall ske fr.o.m. 1986 års taxering. Den statliga skattesatsen för bl.a. aktiebolag har samtidigt höjts till 52 % (prop. 1984/85: 70, SkU 23, rskr 110, SFS 1984: 1061). Här gäller samma slags övergångsbestämmelser som i samband med ändringen av skattesatsen vid 1985 års taxering. Beskattning enligt den äldre skattesatsen skall nämligen vid 1986 års taxering gälla för skattskyldiga som då taxeras för beskattningsår som har påbörjats före den 1 januari 1985 (därtill kommer kommunal beskattning). En följd av detta är att en del företag vid 1986 års taxering kommer att beskattas både statligt och kommunalt trots att företaget har kalenderår som räkenskapsår. Detta förhållande påtalades f.ö. av skatteutskottet (betänkandet s. 160).

Mitt nyss redovisade förslag till ändring av övergångsbestämmelserna vid 1985 års taxering aktualiserar onekligen frågan om motsvarande ändring bör göras i fråga om övergångsbestämmelserna vid 1986 års taxering. En sådan ändring skulle emellertid i vissa fall innebära en retroaktiv skärpning av beskattningen. Ekonomiskt betyder det i allmänhet föga om beskattningen sker enligt det äldre eller det nya regelsystemet. De företag som önskar tillämpa de nya reglerna (beskattning efter 52 %) redan vid 1986 års taxering har tid på sig att vidta nödvändiga dispositioner. Mot denna bakgrund anser jag att någon ändring av övergångsbestämmelserna vid 1986 års taxering inte bör ske.

Mitt förslag är av så okomplicerad beskaffenhet att lagrådets yttrande skulle sakna betydelse.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta ett inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

